

Ιδου λοιπον και οι νεώτεροι ἡμῶν υπογραμμοί.

“Ὡστε ἔχομεν και πρέπει να ἔχομεν και ἡμεῖς ὡς ἔθνος ἰδια παραδείγματα και ἰδίας κρίσεις περὶ τούτου η ἐκείνου τοῦ πράγματος· ἀφοῦ δε ἡ καθ’ ἡμᾶς κοινωνία ἀποστρέφεται και ἀποδοκιμάζει, εὐτυχῶς, μέχρι σήμερον ὅτι ἡ γαλλικὴ και εἰ τις ἄλλη επιβάλλουν και επιδοκιμάζουν, καθὼς οἱ Γάλλοι και ἄκοντες ὑπείκουν εἰς τὴν πρόληψιν τῆς κοινωνίας τῶν, οὕτω και οἱ παρ’ ἡμῶν ζηλεύοντες τὰ αλλότρια ανεξαιρέτως, οφείλουν και ἄκοντες να μὴ παρεκκλίνωσιν ἀπο τῶν δαγμάτων τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, ὅτι — „Καθάριος οὐράνος· ἀστράπας δὲν φοβεῖται“, και „Ὅστις ἀν ἔχῃ μυῖαν εἰς τὸ σκιάδι, αὐτὸς σκιάζεται.“

Και δύναται ἄρα γε να ονομασθῇ μονομαχία ἡ μετα πυροβόλων ὤπλων ἀντίκρισις δύο ὑπεναντίων; Τί δηλοῖ μονομαχία; Μάχομαι μόνος πρὸς μόνον. Ἀλλ’ ἵνα εἶπω ὅτι μάχομαι, χρειά να κατέλθω εἰς ἀγῶνα. Μάχεται ἀληθῶς ὁ συνάπτων μετα τοῦ ὑπεναντίου μάχην δια τῶν χειρῶν, δια βάρβδου, δι’ ἀκοντίου, δια λόγχης, μαχαίρας, ξίφους η σπάθης. Πόδες, χεῖρες, κεφαλὴ, αἷμα, νεῦρα, χολή, ὅμματα, πάντα ταῦτα ἐμβαίνουν εἰς κίνησιν. Τότε καθίπταται ἡ ἑνω· μεταξὺ αὐτῶν και εφορεύει βλοσυρα και δεινὴ. Οφθαλμοφάγως ἐκεῖ ἕκαστος βλέπει αὐτὴν ὥτως ἀπλετον· — ἐδῶ ἀρμύζει ἡ λέξις ἀπλετος, — δηλαδὴ ἀπλησίαστον, δια το φοβερον και φρικῶδες τοῦ θεάματος. Ἀλλὰ μάχεται ἄρα

γε και ὁ τοποθετούμενος εἰς ἀπόστασιν ἀπο τοῦ ὑπεναντίου οἷος τις πάσσαλος τηλεγραφικός, και τοὺς μὲν πόδας, το σώμα και τὴν κεφαλὴν αὐτὴν ἔχει εἰς ἀκινήσιαν, μόνην δε τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐκτείνει ἐν ηρεμίᾳ φέρουσαν πυροβόλον τι ὄργανον, οὗτινος πρόκειται να κινηθῇ το σκανδάληθρον ἐν στιγμῇ τίνι προσυμφωνημένη κατὰ ἀνθρώπου ηρεμοῦντος; Τοιούτῳ τρόπῳ ἀπόλλυται και αὐτος ὁ τῆς μάχης αὐθεντικός χαρακτήρ. Ὅση ἡ ἀταραξία τῶν βρενθυομένων ἐν αὐτῇ ὑπεναντίων, τόσην ἐξελέγχει ωρότητα και βαρβαρότητα. Διότι λείπει, διότι δὲν τελεταρχεῖ ἡ ἑνω· πᾶσα δε ἀνθρωποκτονία τελουμένη ἐν ἀπουσίᾳ τῆς ἀδελφῆς ταύτης τοῦ Ἀρεως, λέγεται μαιφονία και ὄχι μάχη, ὄχι μονομαχία. Τοῦτο και ὁ κοινότατος νοῦς καταλαμβάνει.

Ὅτως ἡ ἄλλως, δὲν καθαίρει παρ’ ἡμῶν ἡ μονομαχία τὴν ὕβριν· τόσον ἀρκεῖ ὄχι δε μόνον δὲν τὴν καθαίρει, ἀλλὰ και το να φέρη τις, Ἑλλήν ὦν, οὐλὴν ἐκ μονομαχίας εἶνε στίγμα δηλωτικόν, ἀν ὄχι αὐτῆς ἐξελεγχθείσης, ἀλλὰ κινδυνώδους χαρακτήρος η, τοῦλάχιστον, κουφονοίας. — ἐκτος ἀν προσελήθῃ ὑπ’ ἀλλοτρίου ἐν ξένῃ κοινωνίᾳ, και το ἐπαθε γενόμενος ἕκων ἁκῶν θυμῶν ἐκείνης προλήψεων. Εκεί, ἀνυπέρθετος ἡ ἀνάγκη· ἐκεῖ πρόκειται πλέον, ὄχι ἀπλῶς περὶ προσωπικῆς, ἀλλὰ περὶ ἐθνικῆς φιλοτιμίας. Τότε, μάλιστα.

Μάλιστα, ἀλλὰ μόνον τότε.

Ι. ΙΣΙΔΩΡΙΔΗΣ ΣΚΥΛΙΣΣΗΣ.

ΑΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΕΟΡΤΑΙ

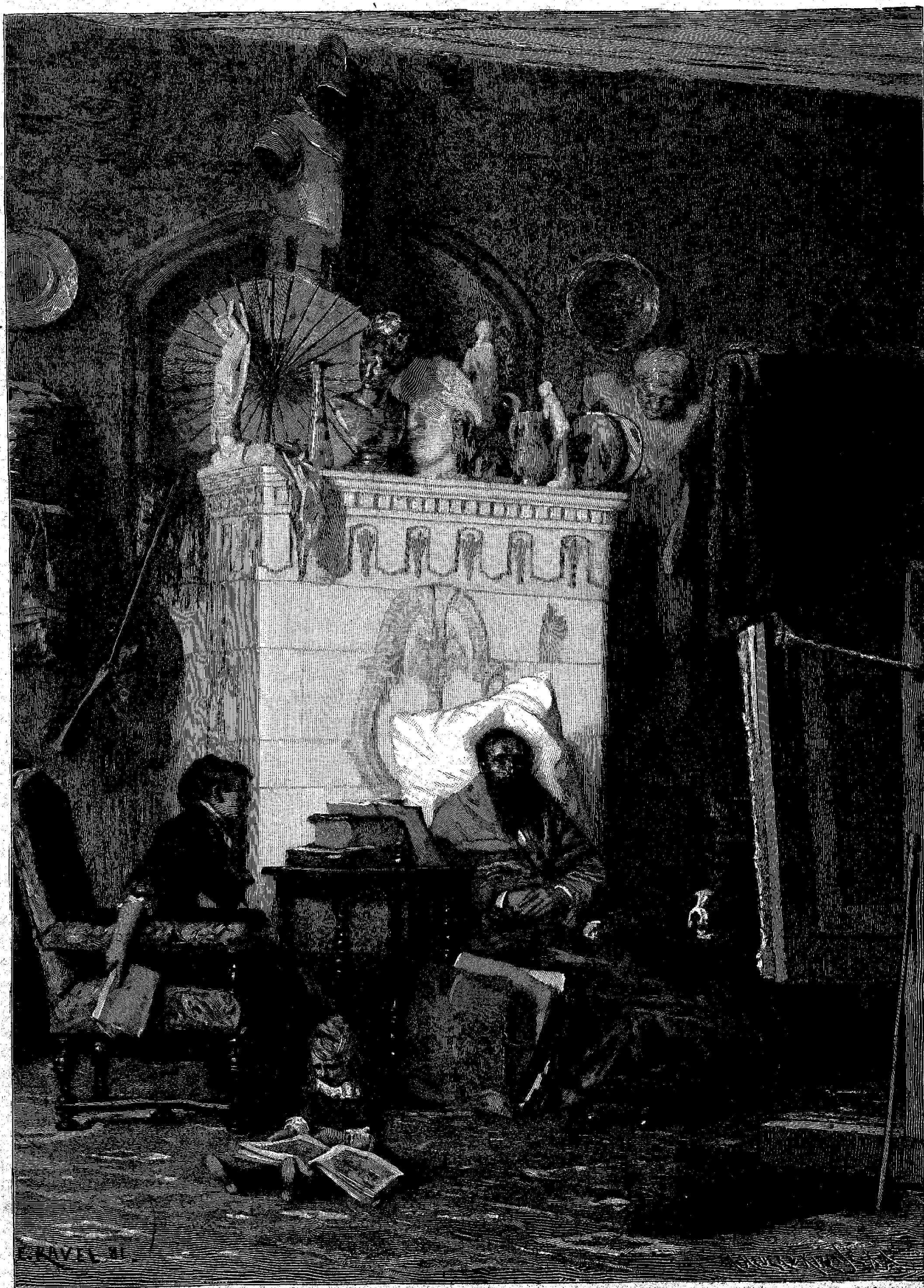
ὑπὸ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΠΑΓΑΝΕΛΗ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 21. Ὀκτωβρίου 1888.

Διπλὴν ἐορτάσαμεν ἄρτι οἱ ἀπανταχοῦ Ἕλληνες ἐορτήν. Εἰς τὸν ἐθνικὸν βίον ἀνάγονται ἀμφότεραι. Ἀλλ’ ἡ μὲν εὐοιόνως περιστράφη ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν πολιτικὸν βίον, ἡ δὲ αἰσιῶς ἐξετυλίχθη περὶ τὴν παραγωγικὴν και τὴν βιομηχανικὴν κίνησιν τῆς χώρας, ἥς τὴν εὐέλπιδά Ἡώ, ἐπ’ αἰσίοις αὐγάζουσάν, ἐχαιρετίσαμεν ἐν τῇ ἐνάρξει τῆς Δ’. Ὀλυμπιάδος και τῆς Ὀλυμπιακῆς ἑκθέσεως. Ἡ χρονογραφία, ἡ ἱστορία, ὁ ἡμερήσιος πολιτικὸς τύπος και ὁ ἄλλος περιοδικός, ὁρμώμενος ἀπὸ τῆς ἀφετηρίας τῆς εἰς σπενταετοῦς βασιλείας τοῦ ἡγεμόνος, θὰ ἐρευνήσῃ, ἐλπίζω, μετ’ εὐσυνειδήτου μελέτης και διηκριβωμένης προσοχῆς, τὰ κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα καθ’ ὃ, διὰ παντοίων περιστάσεων διεληθοῦσα, εἰσηλθὲν ἡ Ἑλλάς, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Γεωργίου, εἰς ὠρισμένον ἤδη στάδιον, ὅπερ, παρὰ πᾶσας τὰς τυχόν ἐλλείψεις αὐτοῦ, ὁμολογεῖται ὁμῶς ἀγαθόν. Ἐμβριθῆς ἐρευνα τοῦ τετάρτου τοῦ αἰῶνος, ὅπερ διήλθεν ἀφ’ ἡμῶν, πιθανώτατα θὰ καταλήξῃ εἰς συμπέρασμα εὐμενὲς ὑπὲρ τοῦ Γεωργίου. Ἐὰν δὲν ἐγένετο αὐτὸ ἦτο ἴσως δυνατόν να γίνῃ, ἐπετεύχθησαν ὁμῶς μεγάλα και θετικὰ ὠφελήματα, ἀντικρὺς δὲ παραλογισμὸς θὰ ἦτο, και ἄρνησις στοιχειώδους δικαιοσύνης, ἀν μὴ ἐκηρύσσεται ὅτι, εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῶν ὠφελειῶν αἱ ἰδίας θυσίαι παρσεκεύασαν ὁ τύπος, ἐργάσθη, και ἐργάσθη ἐκθύμως, διὰ τῶν κραταιῶν αὐτοῦ σχέσεων, ὁ ὀξυνοῦσάτος ἐστεμμένος ἡγέτης τοῦ Πανελληνίου. Νεανίσκον μόλις, οὐδὲ κἂν τῆς πρώτης νεότητος τοὺς ἰούλους ἔχοντα εἰς τὴν μορφήν, ἐδέχθημεν αὐτὸν οἱ ἐνδοσυώντες και ἀποκαρτεροῦντες Ἕλληνες. Αἱ μεγάλαι παραδόσεις τῆς ἀρχαίας Ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας δὲν ἴσχυσαν οὐδὲ κατὰ τὴν μεταπολίτευσιν τοῦ 62, ὅπως δὲν εἶχον ἰσχύσει οὐδὲ κατὰ

τὴν μεγάλην ἐπανάστασιν, να ἀποσβέσωσιν ἀπὸ τῆς καρδίας τοῦ λαοῦ τὸ γόητρον τῆς βασιλείας, ὅπερ ἐθαλλε καλλιεργούμενον ὑπὸ τῆς ἀναμνήσεως ἴσως τοῦ καταλυθέντος Κράτους, ἴσως ἐκ τῆς συνειδήσεως τῆς συμφορῆς ἐν τῇ βασιλείᾳ προκοπῆς τῆς χώρας, ὡς αὕτη ἀντελαμβάνετο ὑπὸ τοῦ δημοκρατικοῦ ἐκείνου λαοῦ, ἴσως ἐξ ἄλλου τινὸς λόγου. Θυελλώδεις ὑπῆρξαν τοῦ νέου ἡγεμόνος αἱ ἀπαρχαί. Ἐπέστησαν στιγμαὶ καθ’ αἶς ἐνομίσσαμεν ὅτι ὁ ἀρτιπαγῆς θρόνος ἐκινδύνευε να διαλυθῇ. Καίτοι καταχειμαζομένη ἐν τούτοις ἡ χώρα νήτύχησε να διαπλεύσῃ, σχεδὸν ἀκινδύνως, τὰς δεινὰς τοῦ κομματισμοῦ και τῆς πολιτικῆς Συμπληγάδας, και ἤδη, ὑπὸ οὐριον πνεῦμα ὁρῶσα κολπούμενα τὰ ἱστία αὐτῆς, σχίζει τὸ πέλαγος τοῦ πολιτικοῦ βίου εὐελπὺς και ἐγκαρτεροῦσα. Ἡ Πρόνοια γνωρίζει ἐὰν ἡ πατρις ἡμῶν θὰ φθάσῃ ποτὲ και πότε εἰς τὸν λιμένα ὅστις εἶναι τῶν ἐθνῶν ὁ σκοπός. Ἀλλ’ ὅταν διὰ τύχης και συμπτώσεως θαυμασίας σωθῇ τις ἀπὸ τὰς κυματοπληγὰς πέτρας, τὰς κυανᾶς και ἐπιφόβους Συμπληγάδας, ἴσως ἐπιτρέπεται να ἐλπίζῃ ὅτι θὰ δρέψῃ ταχέως τὸ χρυσοῦν δέρας, τὸ δέρας τοῦτο τῆς εὐνομίας, τῆς τάξεως, τῆς ἐλευθερίας, τῆς Ἐθνικῆς ἀναπτύξεως ἐν παντί, τῆς ἐμπορίας, τῆς δόξης και τῆς ἀκμῆς

Ἡ ἐνάρξις τῆς ἐκθέσεως, ὑφ’ αἱ ἐτελέσθη περιστάσεις, και μὲ τὰ ἐξαγόμενα αἵτινα ἔδωκεν, ὑπῆρξεν ἡ ἀφρονότερα ἀλλὰ και ἡ μᾶλλον εὐγλωττος συνηγορία τῆς ἐσχάτης εἰκοσιπενταετηρίδος και τῶν ἀλμάτων αἵτινα, ἐν τῷ δρόμῳ τῆς σκοπίμου ὕλικῆς ἐργασίας, ἐπετέλεσεν ὁ τόπος. Εἰς τοὺς συζητούντας περὶ τοῦ πρῶτον εἶναι τὸ πρῶτον ἔθνος τῆς Ἀνατολῆς δυνάμεθα ἀπτοήτως ν’ ἀπαντήσωμεν οἱ Ἕλληνες· ἔλθετε, κύριοι, να ἴδῃτε τὴν ἐκθεσὶν μας και ἀν εἰσθε δίκαιοι θὰ ὁμολογήσῃτε ἀνυποκρίτως πᾶσιν εἶναι τὸ πρῶτον

Ο ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ.

Εἰκὼν κατ' τὴν ἐλαιογραφίαν τοῦ E. Ravel.

ἔθνος τῆς Ἀνατολῆς. Τιμὴν εἰς τὴν ταλαιπωρηθεῖσαν χώ-
ραν, τιμὴν εἰς τὴν βασιλείαν περιποιεῖ ἡ ἐκθέσις, ὑπερηφά-
νως δὲ ἐνδεικνύομεν αὐτὴν οἱ Ἕλληνες, διότι εἶναι τῶν χει-
ρῶν ἡμῶν ἔργον, καὶ διότι παρεσκευάσαμεν τοιαύτην τὴν
χώραν, καὶ τὴν προφέγγουσαν βιομηχανίαν τῆς, ἐν μέσῳ
φρικτῶν θυελλῶν, ἐκτάκτων πολιτικῶν περιστάσεων, ἐπανεὶλ-
λημμένων ἐγγυτάτων ἐπιστρατειῶν, δαπανῶν κολοσιαιῶν,
καὶ ἐξοπλισμῶν μεγίστων, ἀφαιρεσάντων ἐπὶ μακρὸν χρόνον
τὴν ἐργασίαν ἀπὸ τῆν βιομηχανον χεῖρα, τρεψάντων εἰς διά-
φορον εὐγενέστατον δρόμον τοῦ ἔθνους τὴν ὁρμήν, καὶ ἀπαι-
τησάντων χρῆμα, χρῆμα πολὺ, ὅπερ ὑπερηφάνως καὶ εὐγενῶς
κατέβαλε καὶ καταβάλλει ἀνελλιπῶς ὁ φιλότιμος λαὸς
τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἐκθέσις μας εἶναι τὸ ἀψευδὲς κάτοπτρον
ἐν ᾧ ὁ προκάλυπτος παρελαύνει ἡ νεωτάτη Ἑλλάς, καὶ τὸ
μέσον δι' οὗ ὀρθῶς καὶ δικαίως δύναται νὰ ἐκτιμηθῇ ὁ
λαὸς οὗτος, καὶ ὁ δρόμος ὅν, ὑπὸ δεινῶν ἀνακοπτόμενος κω-
λυμάτων καὶ ἀπροόπτων, διήνυσεν ὁ ἑλληνικὸς λαός. Ἀς
μας δείξωσιν ἔθνος τι οἷον δῆποτε τῆς Ἀνατολῆς ἀναγεν-
νηθὲν ὑφ' αὐτοῦ περιστάσεις ἀναγεννήθη ἡ Ἑλλάς, βιώσαν ὑφ'
οὗς ὄρους ἐβίωσεν, διαπράξαν ὅσα ἐπέτελεσεν, καὶ θύσαν ὅσα
ἔθυσεν, ἃς μας δείξωσιν ἄλλο ἔθνος ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὅπερ,
ἀφοῦ συνέλεξε τὴν τέφραν τῶν χωρίων καὶ τῶν ἀγρῶν, ἡγει-
ρεν εἰς τὸ καθημιαγμένον ἔδαφος κομφᾶς πόλεις καὶ πολί-
χνάς, ἐκάλυψε μὲ φυτείας ἀπεράντους ἐκτάσεις, ἤνοιξε λιμέ-
νας καὶ ἠύξησε τὸν προϋπολογισμόν αὐτοῦ καὶ τὴν ἐτησίαν
ἐξαγωγὴν καὶ εἰσαγωγὴν εἰς ἀριθμόν, ὅστις, μνημονεύμενος
εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Κυβερνήτου, καὶ κατὰ τὴν ἀκμὴν ἐτι
τῆς βασιλείας τοῦ Ὁθωνος, ἀναμφισβητήτως θὰ ἐκρίνετο ὡς
φαντασιοπληξία. Βιομηχανία, εἶδη ἄλλα πικίλλα χειροτεχνι-
κῆς, γεωργία, ἀμπελοργία, ἀντιπροσωπεύονται ἐπαρκέστατα
ἐν τῇ ἐκθέσει. Τὸ τμήμα τῶν μηχανῶν κινεῖ τὴν ὑπερηφά-
νειάν καὶ τὴν ἐνθουσιᾶν ἐκπληξιν τοῦ Ἑλλήνος ἐπισκέπτου.
Βρέμουνσι τὰ σιδηρᾶ ἐμβόλα σφαδάζοντα ὑπὸ τὴν ἀδυσώ-
πητόν πίεσιν τοῦ μεγασθενοῦς ἀτμοῦ. Κινεῖται αἱ μηχαν-
αὶ ἐντὸς τοῦ τμήματος τῆς αἰθούσης, στρέφονται οἱ τροχοί,
ὑφούνται, καταπίπτουσι, βυθίζονται καὶ ἀναφαίνονται πάλιν
τὰ κίνητρα, καὶ τὴν εἰκόνα ἐκείνην τῆς ζωῆς καὶ τῆς σφρι-
γώσης ἐργασίας, ἣν ἀντιπροσωπεύει ἡ ἀτμοκίνητος δύναμις,
ὁξύνει πλείτερον τὸ ὑπερήφανον αἰσθημα ὅτι αἱ μηχαναὶ
αὗται εἰσὶν Ἑλληνικῆς χώρας καὶ χειρὸς δημιουργήμα. Ὅπου,
πρὸ ὀλίγων μόλις ἐνιαυτῶν, νοσηρὰ ἔλη ἐξετείνοντο εἰς τὰ
πέριξ τοῦ Πειραιῶς, ἐργοστάσια ἀκμάζουσι σήμερον, καὶ τῶν
ἐργοστασίων τούτων καρποὶ εὐοίωνοι εἶναι αἱ μηχαναί, αἱ ἐν
Πειραιεὶ κατασκευαζόμεναι, καὶ συνεχῶς ἀποστελλόμεναι εἰς
ἰδρυόμενα ἐν τῇ χώρᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ κλωστήρια, καὶ
ἄλλα καταστήματα χειροτεχνίας καὶ παραγωγῆς. Χαίροντες
ὁ μὲν μάθωσιν οἱ ἀπανταχοῦ τοῦ κόσμου συμπολῖται ἡμῶν, ὅτι
καὶ ἀτμοπλοίων μηχανὰς πλήρεις παρεσκευάζει καὶ προμη-
θεύει ὁ Πειραιεύς. Καὶ ἐντούτοις ἡ Ἑλλάς μόλις ἀριθμεῖ
ὀλιγίστων ἐνιαυτῶν πολιτικὴν ὑπαρξίν! Καὶ πῶς διέρρευσε
ὁ χρόνος αὐτός!

Ἡ ὑφαντουργία, ἡ νηματουργία, ἐξόχως δὲ καὶ πρωτί-
στως ἡ ταπητουργία ἀντιπροσωπεύονται θαυμασιῶς ἐν τῇ ἐκ-
θέσει. Εἶδον ξένους εἰδήμονας, κυριολεκτικῶς ἀποθαυμά-
ζοντας τὰ λεῖα καὶ οὐλα ὑφάσματα μικρῶν τινῶν ἐργοστα-
σίων ὑπὸ γυναικῶν διευθυνομένων, καὶ ἅτινα ἀναντιρρήτως
δύνανται νὰ κινήσωσι τὴν ἐπίμονον προσοχὴν τοῦ μεγαλη-
τέρου ἐργοστασίου τοῦ Λυών, τῶν Βρυξελλῶν, τῆς Λευψίας
ἢ ἄλλης οἰασδήποτε βιομηχανικῆς πόλεως. Νομίζει τις, ὅτι
τὸ ὑφάσματα ἐκεῖνα ἅτινα δι' αἴρος ὑφανθέντα ἔλεγον οἱ

ἡμέτεροι ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, ἀνέζησαν ὑπὸ τὴν κερκίδα καὶ
τὸ πλῆκτρον αὐτοδιδάκτου γυναικός, οὐδέποτε ἐξεληούσης
τοῦ Πειραιῶς καὶ τῶν Καλαμῶν. Οἱ τάπητές μας εἶναι ὅτι
τέλειον καὶ σπάνιον ἐν τῇ ἰδιοφυίᾳ αὐτοῦ. Ποικίλοι, πολύ-
χρωμοι, ἀνεξίτηλοι, μὲ ἀρμονικὴν τὴν σύνθεσιν τῶν σχημά-
των καὶ τῶν χρωμάτων, μαλλωτοὶ ἢ τραχεῖς οὗλοι ἢ λεῖοι,
πεπυκνωμένοι ἢ ἄβροι οἱ ἡμέτεροι τάπητες εἶναι ἀναντιρρή-
τως ἐν τῶν περιεργότερων καὶ τῶν μᾶλλον οὐσιωδῶν ἐκθε-
μάτων τῆς ἐκθέσεως. Ἐκπλήσσει τῶν Ἑλληνικῶν μαρμάρων
ὁ πλοῦτος, καὶ αἱ ἄλλαι ὀρυκταὶ ὕλαι, ἡ ξυλεία, ὁ τρόπος
καὶ τὸ εἶδος τῆς ἐργασίας αὐτῶν. Ἐχομεν δέρματα, ἡ κα-
τεργασία τῶν ὁποίων μικρὸν ὑπολείπεται τῆς Γαλλικῆς.
Ἐχομεν ἐπιπλα ἅτινα οὐ μόνον δὲν ὑπολείπονται ἀλλ' ὑπερ-
τεροῦσι τῶν Εὐρωπαϊκῶν. Ἡ ἐταιρία τοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς
Πειραιᾶ σιδηροδρόμου ἐξέδηκε βαγόνιον προωρισμένον διὰ
τὴν βασιλικὴν ὑπηρεσίαν, ὅπερ εἶναι ἀριστοῦργημα τέχνης,
κομψότητος, ἐλαφρότητος, στερεότητος, καὶ ἀναπαύσεως. Δὲν
δύνamai νὰ ἐννοήσω τί πλείτερον δύναται νὰ παρεσκευάσῃ
τὸ τελειότερον Εὐρωπαϊκὸν ἐργοστάσιον. Ὑπάρχει ἐν τῇ ἐκ-
θέσει λέμβος τις, ὑπὸ τοῦ ἐν Πειραιεὶ κατασκευαστοῦ ἐκτε-
θεῖσα, ἣτις ἀριστα δύναται νὰ ἐκτεθῇ καὶ νὰ μνημονευθῇ
εὐφύμως εἰς οἰανδήποτε εὐρωπαϊκὴν ἐκθεσιν ναυτικῶν εἰδῶν.
Χαίρων ἐνατενίζει τις τὰς πυραμίδας τῶν διαφόρων Ἑλλη-
νικῶν οἶνων, αἵτινες ὑφούνται εἰς τὸ μέγαρον τῆς ἐκθέσεως.
Ποῖος πλοῦτος, καὶ ποῖον μέλλον ἀσφαλὲς διὰ τοὺς οἶνους
μας! Ἐνοεῖται ὅτι γραμμὰς ἀπλῶς σύρω, μὴ δυνάμενος
οὔτε ἅπαντα νὰ ἐνδείξω, οὔτε ἅπαντα νὰ περιλάβω, οὔτε
περὶ πάντων νὰ λαλήσω. Οὐχὶ περιγραφὴν ἀλλὰ μνεῖαν
ἀτελῇ τῆς ἐκθέσεως ποιοῦμαι, ἀφίνων εἰς τὸν καθημερινὸν
τύπον νὰ πράξῃ αὐτός, ὡς ἐλπίζω, τὰ περαιτέρω. Ἄρτι ἐπα-
νελθὼν ἀπὸ τῆς ἐκθέσεως, μόλις ἀνοιχθείσης, συλλέγω τὰς
ἀθροάς ἐντυπώσεις, συγκεχυμένας ἐτι καὶ ἀκατατάκτους, καὶ
ταύτας μεταδίδωμι ὑμῖν. Τὸ τμήμα τῶν καλῶν τεχνῶν χά-
ρις εἰς τοὺς τιμῶντας ἐν Εὐρώπῃ τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα καλλι-
τέχνας ἐμπνέει τὴν ἐλπίδα, ὅτι εἰς τὴν πατρίδα τῆς τέχνης
καὶ τοῦ καλοῦ θὰ ἀνατεῖλωσι πάλιν τοῦ ἀρχαίου κλέους αἱ
λαμπραὶ ἡμέραι. Λυποῦμαι διότι, ἀποσχὼν τῆς μνεῖας ὀνο-
μάτων, δὲν δύναμαι νὰ μνημονεύσω ἰδιαιτέρως τῶν καλλι-
τεχνῶν οἵτινες ἐτίμησαν μὲ τὰ ἔργα των τὸ τμήμα τοῦτο
τῆς ἐκθέσεως. Ἀλλ' ἡ γραφικὴ, καίτοι ὑποσκάζουσα ἐτι
παρ' ἡμῖν, ἀνδροῦται ὁσημέραι, καὶ ἐκ τῶν πρώτων ἐτι βη-
μάτων βλέπει τις ποῖα δύναμις καὶ πρωτοτυπία καθεῖδει
ὑπὸ τοὺς πίνακας οὗς ἀπλήστως ἐθεωρήσαμεν πρὸ μικροῦ.
Μνημονεύω ἰδιαιτέρως τοῦ ἀγαθοῦ φαινομένου ὅτι πολλοὶ
δέσπονται καὶ δεσποινίδες ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν ταῖς ἀνὰ τὴν
Εὐρώπῃ καὶ ἀλλαχοῦ Ἑλληνικαῖς ἀποικίαις οἰκοῦσαι, ἐξ-
έθηκαν πίνακας καὶ ὕδατογραφίας ἀποπνεούσας ὅλην τὴν
ἄβρὰν χάριν τῆς χειρὸς ἣτις τὰς ἐχάραξε, καὶ τῆς ψυχῆς
ἣτις τὰς ὑπηγόρευσε. Καίτοι ὑποδεστέρας τῆς γραφικῆς,
ἱκανῶς οὐχ' ἥττον ἀντιπροσωπεύεται ἐν τῇ ἐκθέσει καὶ ἡ
γλυπτικὴ. Εἶναι δὲ ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι τὰ πλεῖστα
τῶν προπλασμάτων στρέφονται περὶ τὸν Βύρωνα. Ὁ γῦφος
ἐκεῖνος καὶ ὁ ἑγγλυφὸς λίθος ἡγεῖ ὡς εὐγνώμων φωνή, καὶ
κραυγὴ θαυμασμοῦ ὑπὲρ τοῦ ἐξόχου ἀνδρός, τὸ εὐρὺ μέτω-
πον τοῦ ὁποίου στέφει ἡ μεγαλοφυΐα καὶ τοῦ αἰσθηματος ἡ
εὐγένεια.

Δὲν γνωρίζω ποῖα αἰσθηματὰ δύνανται νὰ καταλάβωσι
τὸν θεωροῦντα τὴν ἐκθεσιν. Ἐγὼ ἐξεπλάγην, καὶ ἐν ἐθνικῇ
λελογισμένῃ ὑπερφανεσίᾳ, ἐξερχόμενος τῆς αἰθούσης, ἠυλό-
γουν τοὺς γενναίους ἰδρυτὰς τῶν Ὀλυμπιάδων, τοὺς σχόν-

τας τὴν ἔμπνευσιν οὕτω εὐρεῖαν ὅσῳ καὶ τὴν καρδίαν τὴν θερμάνασαν φιλόπατρι στῆθος. Πῶς νὰ μὴ παραμυθηθῇ τις ἀπὸ των συγχρόνων παρισπασμῶν, ἐνατενίζων τὸ στάδιον ἐκεῖνο, ὅπου διαρκῶς περήρχοντο εὐγλωττοὶ ἐν τῇ σιωπῇ αὐτῶν αἱ τέχναι, ἡ βιομηχανία, ἡ γεωργία; Ἐάν τις Ἕλλην ἔσχε ποτὲ τὴν ἀνανδρὸν λιποψυχίαν νὰ ἀποκαρτερήσῃ περὶ τῆς τύχης καὶ τοῦ μέλλοντος τῆς πατρίδος του, ἃς ἔλθῃ ἐδῶ. Θὰ τὸν ὁδηγήσωμεν εἰς τὸ Ζάππειον, καὶ θὰ δεῖξωμεν αὐτῷ τῆς πατρίδος του τὴν λανθάνουσαν, ἀλλ' ἀσφαλῆ ἐργασίαν. Τὸ ἔθνος ζῇ. Γενναιοφύχως δὲ φέρον πᾶσαν τυ-

χὸν ἀτυχίαν, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀρνούμενον τὴν δύναμιν νὰ μάχεται καὶ νὰ ἐργάζεται, χωρεῖ ἀποφασιστικῶς, ὑπὸ τὴν σημαίαν ἱερᾶς πεποιθήσεως, ὑπὸ τὴν αἰγλὴν ἀκτινοβόλου, μοναδικοῦ, ἀνεσπέρου παρελθόντος, χωρεῖ ἐμπρός. Τοῦτο εἶναι τὸ σύνθημά του. Ἐάν οἱ προπορευόμενοι πέσωσιν, ὄρδιοι θὰ ἴστανται, ἔτοιμοι νὰ συνεχίσωσι τὴν ἐργασίαν, οἱ κατόπιν ἐρχόμενοι. Πλήρες ζωῆς ἐνότητος καὶ ἐλπίδος τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἐγείρεται, καὶ ἐπισκοποῦν εὐφροσύνῳς τὸ παρὸν αὐτοῦ, ψιθυρίζει μετ' ἐλπίδος καὶ πεποιθήσεως:

Τάχ' αὐριον ἔσσει ἄμεινον.

Η ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΡΟΔΩΝΙΑΝ ΦΡΟΥΡΑ

ἱστορικὸν διήγημα ὑπὸ Π. ΕΥΓΕΛΧΑΡΑ.

(τέλος.)

Τοιοιουτρόπως ἔμειναν εἰς τοὺς ἐραστὰς μόνον τέσσαρες βραχεῖαι ἐβδομάδες, ὅπως ἀνταλλάξωσι τοὺς ὅρκους καὶ τὰς διαβεβαιώσεις ἀμεταβλήτου ἔρωτος καὶ αἰωνίας πίστεως· ἀκολούθως εἰσῆλθεν ἡ Ἀλεξάνδρα Θεοδωρόβνα εἰς τὴν νέαν θέσιν τῆς παρὰ τῇ αὐλῇ τῆς Αὐτοκρατείας. Εὐρόμεν ἤδη αὐτὴν ἐν Τσάρσκοις Σελὸ καὶ ὑπολείπεται τώρα νὰ ἐξηγήσωμεν πῶς ἦλθεν ἐκεῖ ὁ Γρηγόρεβιτς Οὐκαζίμ.

Ἀφ' οὗτου ἀπεχωρίσθη ἀπὸ τῆς ἐρωμένης τοῦ ὁ νεαροῦ ἀξιωματικὸς ἐσκέπτετο διηνεκῶς καὶ ἐμελέτα τίνι τρόπῳ νὰ συντομεύσῃ τὴν διάρκειαν τοῦ χωρισμοῦ τούτου, καθ' ὅσον μάλιστα ἡ ἀνάρρωσις του κατὰ τὴν ἐν τῇ ἐξοχῇ διαμονὴν ἔβαινε ταχέως ἐπὶ τὰ πρόσω. Ὁ Γρηγόρεβιτς ἐγνώριζε καλῶς διὰ ποίας ὁδοῦ ἡ δύνατο νὰ ἀφίχθῃ εἰς τὸν σκοπὸν του καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πόθων του· μετεχειρίσθη ὡς μέσον τὸν πατέρα του ὅπως κάμῃ τὰ ἀναγκαῖα διαβήματα, καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ πατρὸς του ἔλαβεν ἤδη μετὰ τοὺς πρώτους θερινοὺς μῆνας τὴν ποθουμένην ἐπιτυχίαν, τοῦτ' ἔστι τὴν μετὰθεσιν τοῦ Γρηγόρεβιτς ἐκ τοῦ καυκάσιου συντάγματος εἰς τὴν σωματοφυλακίαν. Κατ' ἀρχὰς βεβαίως ἔμεινε ἐν Πετροπόλει πλησίον τοῦ Τσάρου, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀσθενείας ἐνὸς φίλου του, λοχαγοῦ τῆς φρουρᾶς ἐκ τοῦ ἐν Τσάρσκοις Σελὸ φρουροῦντος ἀποσπάσματος, ἦρθη καὶ τὸ τελευταῖον ἐμπόδιον· ὁ Γρηγόρεβιτς ἔλαβε τὴν θέσιν τοῦ ἀσθενήσαντος λοχαγοῦ καὶ τοιοιουτρόπως εὐρέθη πάλιν πλησίον τῆς ἐρωμένης του.

Ἡ πρώτη ἀπόπειρα, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ἐν τῷ θερινῷ παλατίῳ, ὅπως ἴδῃ τὴν ἐρωμένην του, δὲν ὑπῆρξεν ἐπιτυχής, διότι δι' αὐτῆς ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν τῆς αὐτοκρατείας καὶ τοιοιουτρόπως ἤγαγεν ἑαυτὸν εἰς ἀμήχανον θέσιν, ἥτις ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν μᾶλλον ἀπεμάκρυνεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ κυρίου σχεδίου του. Ἡ αὐτοκρατεία, μόλις τὸν ἐγνώρισεν, ἤρχισε νὰ ἐπιδραφεύῃ αὐτῷ πᾶσαν αὐτῆς τὴν χάριν καὶ εὐνοίαν, νὰ τὸν κράτῃ πλησίον τῆς εἰς ὅλας τὰς ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις, τὰς ὁποίας ἐγνώριζε νὰ παρασκευάζῃ μετ' ἐκτάκτου ἐπιτηδειότητος, καὶ τὸ χερίστον πάντων, δὲν εἶχεν ἀπατηθῇ ἐν τῇ ὑποθέσει τῆς, ὅτι εἰς τὸ ὥραϊον σῶμα τοῦ νεανίου κατῴκει καὶ ὥραία ψυχὴ. Αἱ ὀμιλίαι του ἦσαν ἐνδιαφέρουσαι καὶ ἐμαρτύρουν ὅζῳ παρατηρητικόν, βαθείας καὶ ἐκτεταμένως γνώσεως, καὶ τὸ σπουδαιότερον, συνεμερίζετο τὴν ἀγάπην τῆς αὐτοκρατείας πρὸς τὰς ιδέας τῶν μεγάλων τῆς Γαλλίας φιλοσόφων. Ἡ αὐτοκρατεία ἔδωκεν εἰς αὐτὸν μετ' οὐ πολὺ τὴν θέσιν ἰδιωτικοῦ αὐτῆς γραμματέως.

Συχνάκις ἔβλεπεν ἤδη ὁ Γρηγόρεβιτς τὴν ἐρωμένην του Ἀλεξάνδραν, ἀλλ' οὐδέποτε κατῴρθωνε, μεθ' ὅλας τὰς προσπάθειάς του, νὰ ἀνταλλάξῃ μετ' αὐτῆς ἐν ἡσυχίᾳ ὀλίγας λέξεις. Μετὰ μεγάλης τέχνης καὶ ἐπιδεξιότητος ἐγνώριζεν ἡ Αἰκατερίνα νὰ καθιστᾷ ἀδύνατον πᾶσαν κατὰ μόναν συνέντευξιν τῶν δύο ἐραστῶν. Οὐχὶ ἄνευ λόγου ἐφοβεῖτο ἡ αὐτοκρατεία ἐκ τοιαύτης συνεντεύξεως τὴν ματαίωσιν τῶν σκοπῶν τῆς, διότι ἄνευ πολλῆς δυσκολίας κατῴρθωσε νὰ μάθῃ ἀκριβῶς καὶ μετὰ βεβαιότητος πᾶν ὅτι ἀπ' ἀρχῆς εἶχεν ὑποπτεύσῃ περὶ τῶν ἐρωτικῶν σχέσεων τῶν δύο νέων. Διὰ τοῦτο ἔλαβε τὴν στερεὰν ἀπόφασιν, κατὰ πρώτην εὐκαιρίαν νὰ πέμψῃ τὴν νεάνίδα ὀπίσω πρὸς τὸν πατέρα τῆς καὶ τοιοιουτρόπως νὰ καταστήσῃ ἀδύνατον τὴν ἐξακολούθησιν τῶν ἐρωτικῶν σχέσεων μεταξὺ τοῦ εὐνοουμένου τῆς, τὸν ὁποῖον ἐπεθύμει νὰ βλέπῃ διαρκῶς ἐν τῇ θέσει του ὡς ἰδιωτικὸν γραμματέα τῆς, καὶ τῆς δεσποινίδος Ἀλεξάνδρας Θεοδωρόβνας, ἀγάμου κυρίας τῆς τιμῆς.

Ἀμφότεροι οἱ ἐρασταὶ ἔπασχον δεινῶς ἐνεκα τῆς ἀτερποῦς ταύτης ἀπ' ἀλλήλων ἀπομονώσεως, ἀλλὰ πολὺ περισσότερον τοῦ Γρηγόρεβιτς ἔπασχεν ἡ Ἀλεξάνδρα Θεοδωρόβνα. Ἐβλεπε τὸν ἐρωμένον τῆς ἀνερχόμενον μετ' εὐκολίας τὴν κλίμακα τῆς αὐτοκρατορικῆς χάριτος καὶ εὐνοίας μέχρι τῆς κορυφῆς, καὶ ἡ παιδικὴ τῆς καρδία ἐβασανίζετο ὑπὸ τῶν δεινότερων φόβων καὶ σκέψεων. Ὁ ἔρως τῆς ἦτο πολὺ ὑψηλὸς καὶ ἅγιος ἡ ὥστε νὰ κατέλθῃ μέχρι τοῦ αἰσθημάτος μικροπρεποῦς ζηλοτυπίας, ἀλλὰ βαθεῖα θλίψις ἐπλήρου τὴν καρδίαν αὐτῆς, συλλογιζομένης πόσον εὐκόλως ἡ δύνατο νὰ ἀπολέσῃ διὰ παντός ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνῆκεν ὅλη τῆς ἡ ὑπαρξίς. Ἐκεῖνος, ὅστις ἤδη ἀνέβη εἰς τοσοῦτον ὕψος, δὲν θὰ ἐλησμονεῖ ἄρά γε ἐντὸς ὀλίγου τὴν μικρὰν Ἀλεξάνδραν;

Ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις δὲν εἶναι θαυμαστὸν ἂν ἡ ἐν Τσάρσκοις Σελὸ διαδοθεῖσα εἰδησις περὶ τῆς προσεχοῦς ἀφίξεως τοῦ Τσάρου πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς συζύγου του, ἐχαίρεισθῃ ὑπὸ τῆς Ἀλεξάνδρας ὡς χαρμόσυνον γεγονός. Ἴσως τῶρα ἐν τῇ ταραχῇ, τὴν ὁποίαν συνήθως προὔξεναι πίντοτε ἡ παρουσία τοῦ αὐτοκράτορος, θὰ εὕρισκε μίαν κατάλληλον στιγμὴν νὰ ὁμιλήσῃ ἐλευθέρως πρὸς τὸν ἐρωμένον τῆς καὶ νὰ τῷ ἐκφράσῃ πᾶν ὅτι ἐπείξε καὶ ἐστενεχώρει τὴν καρδίαν τῆς.

3.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσίας Πέτρος Γ', οὐδέποτε ἐσκέπτετο τὴν σύζυγόν του ὅνευ ὠρισμένου τινὸς σκοποῦ.